

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 5/2020

14.2.2020

SEURAKUNNILLE MAHDOLLISUUS RAHANKERÄYSTEN JÄRJESTÄMISEEN

Uusi rahankeräyslaki (863/2019) tulee voimaan 1.3.2020. Laissa säädetään rahankeräysten järjestämisestä ja valvonnasta. Uusi laki tuo seurakuntayhtymälle ja sellaiselle seurakunnalle, joka ei kuulu seurakuntayhtymään, ensimmäisen kerran mahdollisuuden rahankeräyksen järjestämiseen. Rahankeräyksen järjestämisen edellytyksenä on joko rahankeräyslupa tai pienkeräysilmoitus.

Rahankeräyksistä annetussa sisäministeriön asetuksessa (68/2020) säädetään lain lisäksi tarkemmin lupahakemuksen ja vuosi-ilmoituksen sisällöstä ja liitteistä.

Rahankeräyksen määritelmä

Rahankeräyksellä tarkoitetaan rahankeräyslaissa toimintaa, jossa yleisölle esitetään vetoamus rahan lahjoittamiseksi ja jossa lahjoittaja ei saa vastiketta lahjoituksestaan. Rahankeräyksessä voidaan kuitenkin antaa lahjoittajalle lahjoittajan tai keräyksen tunnus, joka on arvoltaan vähäinen, kuten rintamerkki tai pinssi. Koska rahankeräys on määritelmän mukaan aina vastikkeetonta, rahankeräyksenä ei pidetä esimerkiksi myyjäisten tai tilaisuuden yhteydessä pidettävien arpajaisten järjestämistä.

Keräyksen järjestäjä

Uuden rahankeräyslain voimaan tultua rahankeräyksen voi laissa säädetyillä edellytyksillä järjestää myös evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntayhtymä tai sellainen seurakunta, joka ei kuulu seurakuntayhtymään, jäljempänä *seurakuntatalous*. Seurakunta voi itse hakea keräyslupaa tai järjestää pienkeräyksen, jos se ei kuulu seurakuntayhtymään. Sen sijaan seurakuntayhtymään kuuluva seurakunta ei voi saada keräyslupaa eikä järjestää pienkeräystä, vaan toimijana on aina seurakuntayhtymä.

Rahankeräyksen järjestämisestä, rahankeräyslupan hakemisesta ja pienkeräysilmoituksen tekemisestä päättää seurakunnassa kirkkoneuvosto ja seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkoneuvosto, joiden tehtäviin kuuluu kirkkolain mukaan talouden ja omaisuuden hoito.

Keräystarkoitus

Laissa säädetään myös keräystarkoituksesta. Seurakuntataloudella on oikeus järjestää rahankeräys varojen hankkimiseksi diakonisen avustustoiminnan rahoittamiseen. Diakonisen avustamisen kautta seurakuntatalous voi järjestää keräyksen myös yksityishenkilön tai perheen auttamiseksi. Tällöin voidaan kerätä rahaa esimerkiksi tilanteessa, jossa perhe tai yksityishenkilö tarvitsee taloudellista apua tulipalon tai muun onnettomuuden vuoksi.

Seurakuntatalouden rahankeräyksen keräystarkoitusta rajoitetaan laissa myös tarkkarajaisella säännöksellä. Sen mukaan seurakuntatalous ei saa järjestää rahankeräystä seurakunnan tai seurakuntayhtymän rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon, henkilöstökulujen kattamiseen, hautaustoimeen eikä väestökirjanpitoon.

Rahankeräyslupa

Rahankeräyslupaa haetaan Poliisihallitukselta. Lupa myönnetään yleensä toistaiseksi voimassa olevana, joten lupaa ei enää tarvitse hakea määräajoin uudestaan. Hakemus voidaan jättää sähköisesti. Poliisihallitus liittää rahankeräyslupaan yksilöivän lupanumeron, joka on ilmoitettava rahalahjoituksia pyydettyäessä.

Seurakuntatalouden, jolle on myönnetty rahankeräyslupa, on vuosittain annettava Poliisihallitukselle vuosi-ilmoitus kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, käytännössä kesäkuun loppuun mennessä. Vuosi-ilmoituksessa on annettava muun muassa selvitys kauden aikana järjestetyistä rahankeräyksistä, tiedot keräyksen tuotosta tilikauden aikana sekä selvitys keräyksen kuluista ja keräysvarojen käyttämisestä.

Koska rahankeräyslupa on voimassa toistaiseksi, luvan haltija voi järjestää sen nojalla useita keräyksiä. Rahankeräyslupan nojalla seurakuntatalous voi esimerkiksi järjestää jatkuvan keräyksen diakoniseen avustustoimintaan yleisesti ja muun keräyksen yksittäiseen diakoniseen avustuskohteeseen. Laissa kuitenkin edellytetään, että luvan haltija antaa Poliisihallitukselle vuosisuunnitelman tulevan tilikauden aikana järjestettävistä rahankeräyksistä.

Seurakuntatalous ei tarvitse omaa rahankeräyslupaa sellaisiin keräyksiin, jotka järjestetään muulle taholle myönnetyn keräyslupan nojalla. Tällaisia ovat esimerkiksi Yhteisvastuukeräys ja Kirkkopalvelujen Kotimaanapu-toiminta, joihin seurakuntatalous voi osallistua samalla tavoin kuin tähänkin asti.

Pienkeräysilmoitus

Jos seurakuntataloudella ei ole rahankeräyslupaa, se voi järjestää pienkeräyksen. Tällaisen keräyksen järjestäminen edellyttää pienkeräysilmoituksen tekemistä. Pienkeräyksen voi järjestää enintään kaksi kertaa kalenterivuoden aikana ja jokaisesta pienkeräyksestä on tehtävä erillinen ilmoitus. Pienkeräys saa kestää enintään kolme kuukautta.

Pienkeräysilmoitus tehdään poliisilaitokselle vähintään viisi arkipäivää ennen keräyksen aloittamista. Ilmoitus voidaan tehdä sähköisesti. Pienkeräysilmoituksen tekijälle annetaan pienkeräysnumero, jota käytetään keräyksen yhteydessä.

Pienkeräyksellä saa kerätä enintään 10 000 euroa. Jos keräyksellä saadut varat ylittävät tämän määrän, keräys on keskeytettävä välittömästi ja keskeyttämisestä on ilmoitettava poliisilaitokselle. Keräyksen järjestäjän on näin ollen seurattava aktiivisesti keräystuoton kertymistä.

Pienkeräyksen järjestäjän on annettava poliisilaitokselle pienkeräystilitys viimeistään kahden kuukauden kuluttua keräyksen päättymisestä. Tilityksessä on annettava selvitys muun muassa rahankeräyksen tuotosta, rahankeräysvarojen käyttämisestä, keräyskuluista ja keräysajasta.

Keräysvarojen käyttö ja valvonta

Rahankeräyksen järjestäjällä on lain mukaan velvollisuus käyttää rahankeräystiliä. Seurakuntatalouden keräyksissä käytetään seurakuntatalouden tavanomaisia pankkitilejä. Kirjanpidossa rahankeräykset kirjataan diakonian tehtäväalueelle perustettavalle omalle tulosyksikölle. Jokaiselle keräykselle perustetaan

projektinumero, jonka avulla voidaan seurata keräyksen tuottoja ja niiden käyttöä ja laatia vuosi-ilmoitus Poliisihallitukselle tai pienkeräystilitys poliisilaitokselle (ks. Kipan Akkunan kirjanpidon ohje ”Kolehtien, keräysten ja lahjoitusten kirjanpito”). Samalla kerätyt rahat pysyvät erillään seurakuntatalouden muista varoista. Rahankeräyslain noudattaminen edellyttää tilausnumeron käyttämistä.

Rahankeräysvarat tulee käyttää viranomaiselle ilmoitettuun keräystarkoitukseen. Keräyksellä saaduista varoista saadaan käyttää kohtuullinen määrä keräyksen kannalta välttämättömiin välittömiin kustannuksiin. Rahankeräysvaroilla ei korvata diakoniatyön budjettivaroja.

Kolehti

Rahankeräyslakia ei sovelleta kolehdin keräämiseen. Kolehdin asema säilyy siis nykyisellään eikä kolehdin keräämiseen tarvita lupaa tai ilmoitusta.

Jotta rahalahjoituksen keräystä voidaan pitää kolehtina, sen on täytettävä rahankeräyslaissa säädetyt edellytykset. Kolehdin keräämisen ja kolehtilahjoituksen on tapahduttava kirkollisen tai seurakunnallisen tilaisuuden aikana ja se on sidoksissa sekä tilaisuuden aikaan että paikkaan. Lahjoituspyynnön esittäminen etäyhteyden avulla tilaisuuteen osallistuville ei ole sallittua. Esimerkiksi television tai radion kautta jumalanpalvelusta seuraava ei voi osallistua kolehtiin eikä lähetyksessä saa tuoda esille tilinumeroa tai muuta tapaa tehdä kolehtilahjoitusta.

Kolehtia voidaan kerätä myös sähköisillä välineillä, esimerkiksi maksupäätteellä tai älypuhelinsovelluksella (Kirkkohallituksen yleiskirje 21/2015). Keräyksen tulee kuitenkin myös tällöin tapahtua tilaisuuden aikana ja siinä paikassa, jossa tilaisuus järjestetään. Siten tilaisuuteen osallistujilla ei saa olla mahdollisuutta tehdä kolehtilahjoitusta enää tilaisuuden jälkeen.

Lisätiedot

Lisätietoja uuden lain mukaisista menettelyistä Poliisihallituksen nettisivuilla maaliskuun alusta alkaen osoitteessa www.arpajaishallinto.fi

Kirkkohallituksessa lisätietoja antavat:
taloussuunnittelupäällikkö Pasi Perander (pasi.perander@evl.fi)
asiantuntija, diakonia ja sielunhoito Tiina Saarela (tiina.saarela@evl.fi)
hallintopäällikkö Asta Virtaniemi (asta.virtaniemi@evl.fi)

KIRKKOHALLITUS

Pekka Huokuna

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0326